Secretaris: Postbus 11 4660 AA Halsteren, Tel. 0164-681065
www.stichtingaltersecarnaval.nl

Waarom zijn de Halsterenaren Spinolen?

Fig. 1: Kindercarnaval 1962

Het carnaval van Altere is na de tweede wereldoorlog in 1962 weer begonnen. Op verzoek van de toenmalige burgemeestersvrouw, Mevrouw E.J.A.M. Elkhuizen-Lubbers werd het aanvankelijk opgezet als kindercarnaval. Dit was niet vreemd, omdat een aantal kinderen bij de burgemeester hadden gevraagd of ze carnaval mochten organiseren. Mevrouw Elkhuizen vroeg een aantal volwassenen dit kinderfeest te begeleiden.

Na twee jaar werd de Carnaval zo groot, dat de kinderschoenen te klein werden. Jong en oud ging op zoek naar een volwassen Prins. Er werd een Prins uit de schorren getrokken. Maar hoe moest die Hoogheid gaan heten?

Ambrosio de Spinola

De mensen die bij de organisatie van het Alters Carnaval betrokken waren hadden een idee. Halsteren had kort van tevoren zich moeten neerleggen bij een herindeling die in het voordeel van Bergen op Zoom was beslist. Halsteren moest het gebied vanaf de Spinolaberg tot aan De Zoom afstaan. Halsteren kreeg er als tegemoetkoming zandgrond met bos voor in de plaats. Goede akkerbouw grond moest worden afgestaan voor slechte zandgrond. Dit werd dan ook gezien als een slechte ruil, een nederlaag, voor Halsteren.

De Spinolaberg heeft zijn naam te danken aan Veldheer Ambrosio de Spinola. Hij was een Italiaanse veldheer in Spaanse dienst. Hij leefde van 1569 t/m 1630. Op de latere Spinolaberg leed hij zijn eerste en enige nederlaag in zijn carrière tijdens de belegering van Bergen op Zoom.

Fig. 2: Veldheer Ambrosio de Spinola.

Copyright 2015: Stichting Alterse Carnaval

De mensen van de Alterse Carnaval vonden dat de omstandigheden, wat nederlagen betreft, enigszins met elkaar vergelijkbaar waren. Daarom werd de naam van deze veldheer, Ambrosio, gekozen voor de Prins van Halsteren. Bij wisseling van Prins zal de naam steeds worden overgedragen.

Spinolen

Bovendien kon de achternaam van veldheer Ambrosio de Spinola dienen om de gehele Alterse gemeenschap aan te duiden. Het Italiaanse woord 'spinola' betekent doorntje, stekeltje. Dit kan ook uitgelegd worden als 'aanstekelijk'. Dit is zeer van toepassing is op het carnaval in het algemeen. Daarnaast zijn wij als Halsterenaren ook nog historisch verbonden met Ambrosio de Spinola. Het kon dus niet uitblijven dat dit leidde tot de keuze van de naam voor de inwoners van Altere: **Spinolen.**

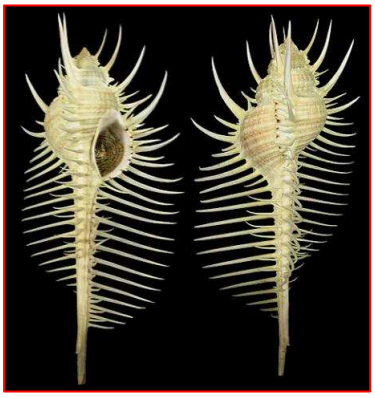

Fig 3: Murex tenuispina L.

Vanaf dat moment was 'Spinool' nog alleen maar een naam. De in 1965 opgerichte Stichting Alterse Carnaval wilde de Spinolen dan ook laten zien hoe zo'n Spinool er nu uit zag.

De Stichting Alterse Carnaval vond in een krant een foto met een afbeelding van een schelp van het schelpdier Murex tenuispina L.

Fig 4: De Spinool

Deze schelp heeft voor de inspiratie gezorgd bij de uit Bergen op Zoom afkomstige Henny Knoet.
Henny Knoet, werkzaam als ontwerper bij De Efteling, was inmiddels in contact gekomen met de Stichting Alterse Carnaval. In de loop van de jaren is hij bepalend geweest voor de beeldvorming horende bij de symboliek van de Alterse Carnaval. In eerste instantie ontwierp hij de Spinolen kop. De Spinool was voor het eerst te zien op de geveldweil uit 1971. Ook de rugzijde van de kielen van de leden van de Stichting Alterse Carnaval werd voorzien van de Spinool.

Fig. 5: Prinsendoek / Geveldweil

Copyright 2015: Stichting Alterse Carnaval

Fig. 6: De volledige Spinool

De Spinool had nu een gezicht maar was nog niet compleet. Zeven jaar later is de Spinool zodanig uitgegroeid zodat hij ook een romp en ledematen heeft. Hij kan nu tijdens de carnavalsdagen uit zijn verblijfplaats, de schorren achter de Spinolaberg, tevoorschijn komen om de leut op gang te brengen.

De Spinool leeft op de grens van zee en zand. Zoals ook de Alterse bevolking vroeger aan beide zijden van de Brabantse Wal het land bewerkte en het zeewater trotseerde. De Spinool is gekleed in een schelp, draagt een kraag van zeewier en de drietand van Neptunus. Vanwege het water draagt hij klompen met een mast en zeiltjes. Als symbool van de Alterse Carnaval heeft hij zijn drietand opgesierd met een boerenpet, een rode zakdoek, een knapzak en natuurlijk een narrenkop; het teken der zotheid.
Als echte Alterenèèr kan het natuurlijk niet missen dat hij voor droog brood zorgt.

Op 15 januari 2005 werd vanwege het jubileum van 4 x 11 keer Alterse Vastelaove'd een bronzen beeld van de Alterse Spinool onthuld. Dit beeld aan het Burg. Mastboomplein te Halsteren is een geschenk aan de inwoners, Spinolen van Altere.

Fig. 7: De Alterse Spinool

Iedereen die de Spinool goed aankijkt kan het zien.
Goedlachs als hij is, prikkelt de Spinool ons allen om uit onze schulp te komen.

En liefst niet alleen tijdens de dagen der zotheid.

Copyright 2015: Stichting Alterse Carnaval

Vragen en Opdrachten

(Voor het beantwoorden van de vragen en het maken van de opdrachten, mag je boeken, internet, je buurman / -vrouw enz. raadplegen)

Vraag 1:

Ambrosio de Spinola moest ondervinden dat Bergen op Zoom machtiger was dan hij, en leed een nederlaag tijdens het beleg van Bergen op Zoom.

- In welke oorlog voerde Ambrosio de Spinola het beleg van Bergen op Zoom uit?

Vraag 2:

De Spinool is ontworpen naar aanleiding van de schelp van de Murex tenuispina L. Omdat Halsteren verbonden is met de Schelde, zijn in het ontwerp van de Spinool ook elementen te vinden welke met water te maken hebben, zoals zeewier, klompen met zeilen en de drietand van Neptunus.

- Wie is Neptunus?

Vraag 3:

De Spinool houdt in één van zijn handen een stapeltje droog brood vast. Deze symboliek stamt uit vroeger tijden toen Halsteren werd uitgebuit door de Markies van Bergen op Zoom. Halsteren was in die tijd zo arm dat de inwoners vaak niet meer dan alleen droog brood te eten hadden. Er bestaat dan ook het spreekwoord; “ Zo arm zijn als Alterke Droogbrood “.

- In Halsteren staat een standbeeld wat ook verwijst naar deze symboliek. Waar staat dit beeld en ter gelegenheid waarvan is dit beeld geplaatst?

Vraag 4:

Op het Burg. Mastboomplein staat het bronzen beeld van de Alterse Spinool.

- Tijdens de onthulling van het beeld is ook de gedenkplaat welke bij het beeld hoort onthuld. Welke tekst staat er op deze gedenkplaat?

Opdracht:

Kijk op http://www.stichtingaltersecarnaval.nl en download de kleurplaat van de Spinool. Geef de Spinool een kleurtje zodat hij goed voor de dag kan komen met de carnaval.

Copyright 2015: Stichting Alterse Carnaval